

UCHWAŁA

Dnia 14 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

Protokolant starszy inspektor sądowy Anna Rusak

przy udziale B. D. - przedstawicielki ustawowej małoletniej L. D. oraz adwokat U. F.
- pełnomocnika małoletniej L. D.

w sprawie A. K. - sędziego Sądu Rejonowego w W.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 14 listopada 2023 r. zażaleń adw. U. F. - pełnomocnika
pokrzywdzonej L. D. oraz B. D. - przedstawicielki ustawowej L. D. na uchwałę Sądu
Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej z dnia 20 września 2021 r., sygn. akt I DI 30/21,
w przedmiocie odmowy zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej

u c h w a l i ł:

uchylić zaskarżoną uchwałę i sprawę A. K. – sędziego Sądu
Rejonowego w W. w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do
odpowiedzialności karnej przekazać do rozpoznania Sądowi
Najwyższemu w pierwszej instancji.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy (Izba Dyscyplinarna) uchwałą z dnia 20 września 2021 r.,
sygn. I DI 30/21, odmówił wyrażenia zgody na pociągnięcie A. K. - sędzi Sądu
Rejonowego w W. do odpowiedzialności karnej za czyn wskazany we wniosku

pełnomocnika L. D. z dnia 6 lutego 2020 r., tj. czyn polegający na tym, że w dniu 16 marca 2019 r. w W. ok. godz. 8.00 przy Szkole Podstawowej nr [...] przy ul. [...] w W., na skutek braku nadzoru nad swoim psem, doprowadziła do ugryzienia małoletniej L. D., czym naruszyła jej nietykalność cielesną oraz spowodowała naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni, tj. o przestępstwo z art. 157 § 3 k.k.

W dniu 6 października 2021 r. zażalenie od powyższej uchwały złożyła B. D. – przedstawicielka ustawowa L. D. Zaskarżonej uchwale zarzuciła: - błąd w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu, że to Z. Z. prowadziła psa w chwili ugryzienia pokrzywdzonej, podczas gdy na podstawie zebranych dowodów nie można przesądzić, że to ww. była osobą prowadzącą psa w tym dniu, - obrazę przepisów prawa procesowego polegającą na dowolnej ocenie dowodów, - naruszenie prawa procesowego poprzez orzekanie na niepełnym materiale dowodowym.

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonej uchwały w całości i wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A. K. za zdarzenie opisane we wniosku.

W dniu 7 października zażalenie na uchwałę złożyła także pełnomocnik L. D. – adw. U. F., zarzucając zaskarżonej uchwale:

- obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 193 k.p.k. polegającą na dowolnej ocenie dowodu z opinii biegłego psychologa i przyjęcie, że pokrzywdzona L. D. nie pamięta i nie jest w istocie pewna kto prowadził psa w chwili zdarzenia, co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia wniosku pełnomocnika pokrzywdzonej o wydanie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi A. K., podczas gdy wnioski wskazanej opinii jednoznacznie wskazują, że pokrzywdzona L. D. w mówiła adekwatnie do wieku i nie konfabulowała w swoich zeznaniach,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu, że to Z. Z. prowadziła psa w chwili ugryzienia pokrzywdzonej, podczas gdy z zeznań świadków G. O. oraz A. W. nie można przesądzić, że to nie A. K. była osobą prowadzącą psa w tym dniu.

W konkluzji, pełnomocnik wniosła o zmianę zaskarżonej uchwały w całości i wydanie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A. K. za zdarzenie opisane we wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesienie obu zażaleń implikowało konieczność uchylenia uchwały Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej z dnia 20 września 2021 r., sygn. akt I DI 30/21. Uchylenie uchwały jest skutkiem naruszenia przez tę izbę standardów konstytucyjnych oraz unijnych, wynikających z judykatury Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w tym m.in. wyroku z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19 Komisja Europejska przeciwko Polsce (system odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów), w którym orzeczono, że Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE między innymi nie zapewniając niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, do której właściwości należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów (art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – w związku z art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, zmienionej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw). Podobnie w wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., wydanym w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził naruszenie art. 6 ust. 1 EKPCz w związku z rozpoznaniem przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego kasacji obwinionej adwokat J. Reczkowicz wniesionej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury gdyż Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, która rozpoznawała sprawę skarżącej, nie była „sądem ustanowionym ustawą”.

Zwrócić należy również uwagę na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wielka Izba) z dnia 5 czerwca 2023 r. w sprawie C 204/21, mającej za przedmiot skargę wniesioną w dniu 1 kwietnia 2021 r. przez Komisję Europejską przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, w którym Trybunał ten orzekł między innymi, że: „Przyjmując i utrzymując w mocy art. 107 § 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu nadanym ustawą

z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i art. 72 § 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r., pozwalające na zakwalifikowanie jako przewinienie dyscyplinarne badania spełnienia wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również na mocy art. 267 TFUE”. Ponadto „ Przyjmując i utrzymując w mocy art. 42a §§ 1 i 2 oraz art. 55 § 4 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu nadanym wspomnianą ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r., art. 26 § 3 i art. 29 §§ 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w brzmieniu nadanym wspomnianą ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r., art. 5 §§ 1a i 1b ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w brzmieniu nadanym tą samą ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r., jak również art. 8 tej ostatniej ustawy, uznających za niedopuszczalne dla wszystkich sądów krajowych badanie spełnienia wynikających z prawa Unii wymogów dotyczących zagwarantowania niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych, jak również na mocy zasady pierwszeństwa prawa Unii.

Uwzględniając konieczność konwalidacji naruszenia standardów konstytucyjnych oraz unijnych w dniu 9 czerwca 2022 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz. 1259), która weszła w życie w dniu 15 lipca 2022 r. Z dniem wejścia w życie tej ustawy zniesiono Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, a utworzono Izbę Odpowiedzialności Zawodowej, która przejęła do prowadzenia sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia jej w życie należące do Izby Dyscyplinarnej. Zgodnie z art. 18 ust. 1, 2 i 5 tej ustawy nowelizacyjnej w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy sędziemu, w stosunku do którego wydany został przez Sąd Najwyższy w składzie którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej, prawomocny wyrok dyscyplinarny lub podjęta została uchwała

prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, przysługuje wniosek o wznowienie postępowania. Wniosek o wznowienie postępowania rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie 3 sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej. Orzekając o wznowieniu postępowania Sąd Najwyższy uchyla zaskarżony wyrok lub zaskarżoną uchwałę i rozstrzyga sprawę co do istoty albo umarza postępowanie. Od tego orzeczenia środek odwoławczy nie przysługuje.

Zgodnie z art. 10 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r. poz. 1093 ze zm.) w związku z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r. poz. 2072 ze zm.) w sprawach dyscyplinarnych rozpoznawanych w myśl art. 27a ustawy przez Izbę Odpowiedzialności Zawodowej stosuje się odpowiednio przepisy części ogólnej Kodeksu karnego oraz przepisy Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem art. 344a i art. 396a, z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego.

Mając powyższe okoliczności na względzie wystąpiła konieczność uchylenia uchwały odmawiającej wyrażenie zgody na pociągnięcie A. K. - sędzi Sądu Rejonowego w W. do odpowiedzialności karnej (wydanie kontestowanego orzeczenia przez Izbę Dyscyplinarną podlega ocenie jako uchybienie rangi bezwzględnej przyczyny odwoławczej, określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.). Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej, jako Sąd drugiej instancji, jest zobligowany do uwzględnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia (art. 433 § 1 k.p.k. i art. 439 § 1 k.p.k.). Przedstawione konstatacje uprawniały Sąd Najwyższy do odstąpienia od badania zasadności dalszych zarzutów na podstawie art. 436 k.p.k., gdyż doprowadziły do konieczności uchylenia orzeczenia Sądu odwoławczego oraz Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przyjęcie odmiennego stanowiska, w którym Sąd Najwyższy orzekałby merytorycznie, a zatem o zasadności złożonego środka odwoławczego, niezależnie od kierunku rozstrzygnięcia (czyli uwzględnienia lub nieuwzględnienia zażalenia), byłoby postąpieniem

pozbawiającym strony możliwości zaskarżenia orzeczenia w drodze wniesienia środka odwoławczego.

Z uwagi na to, że w realiach procesowych niniejszej sprawy, dojdzie do jej rozpoznania na etapie sądowym w pierwszej instancji po raz pierwszy, Sąd Najwyższy nie miał podstaw do wyrażania zapatrywań prawnych i udzielania wskazań co do dalszego postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchwalił jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]